

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 37

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A NEV PROMTÆ MODVS, &c.] néve modus adhibeatur in bibendo. promere & depromere vinum, & vini amphoras, Latinis scriptoribus vsitatum est loquendi genus. Ode 21. lib. 3. *Descende Cornino iubente Promere languidiora vina.* & 28. eiusd. libri: *promere reconditum Lyde strenua Cacubum.* & infr. Ode prox. *Antehac nefas depromere Cacubum.* & Plaut. in milit. glor. *Promissisti illi vinum? LVC. non promisi.* Quidam libri habent vbique *Nec*, pro *Neu*.

NEV MOREM IN SALIVM] neu celsus Saliorum more salire, seu potius saltare. Ode. 1. lib. 4. *In morem Salium ter quatient humum.* Virgil. lib. 8. *Hinc exsultanteis Salios, nudosque luper-cos.* Erant autem Salij, Martis Gradiui sacerdotes à Numa Pompilio instituti, qui certis anni temporibus carmina cantabant cum tripudijs & saltibus sollennibus: de quibus qui plura scire volet, legat Dionys. Halicar. lib. 2. Salium autem quarti casus esse numeri singularis, non patrij in numero multitudinis esse puto, ab adiectiuo (vt grammatici vocant) Salius, a, um: vt à Sulpicio subst. adiectiuum facit Ode 12. lib. 4. *Qui nunc Sulpitijs accubabat horreis.*

B NEV MVLTIV DAM. MERI] id est, néve Damalis puella bibacissima, certantibus inter se vino conuiuis, Bassum vincere contendat bibendo, aut magnitudine poculorum, sed cum Numida certet potius. sic dictum est autem ab Horat. *Damalis multi mari*, vt à M. Tull. *homo non multi cibi, sed multi ioci.* in epist. vltima lib. 9. ad Papirium Patum. De huiusmodi certamine factè in quendam Falcidium Cicero pro Flacco: *Magnum erat ei certamen propositum, magna cum Graecis contentio: qui tamen (vt opinor) iacent victi. Nam iste vnus totam Asiam magnitudine poculorum, bibendoque superauit.*

C BASSVM THREÏCIA VINCAT AMYSTIDE.] Amystidem poculi genus fuisse quidam dicunt *ἀπό τῆ ἀμύστη πίνειν*, id est, ab eo, quod est, haustum, & labris non clausis bibere. *μύστω* enim est musflare, fugere, os & labra claudere. quod si quis *ἀμύστω*, seu *ἀμύστην* talem computationem intemperatam, & barbaram intelligi malit, ei libentius assentiar. vtitur hoc nomine Anacr. *ἀγε δὴ φέρ' ἡμῖν ἔσσαι Κελέβω, ὅπως ἀμύστην Πρωπίω.* & Eurip. seu Arist. in Cyclope: *Ἐδέξατ', ἔσασσιν ἀμύστην ἑλκύσας*, id est, accepit, hausit poculum illud Thracium, & ebibit. & Callimachus apud Macrob. lib. 3. cap. 21. *καὶ γὰρ ὁ Φρηγίλιος ἀπανήσαστο χανδὸν ἀμύστην ζωροποπίν δ' ὀλίγω ἤδετο κισσὸβίω*, id est, ille enim Thracium poculum patente ore ebibere recusauit, paruo autem poculo delectabatur. Ex quo fit *ἀμύστην*. quod valet, sine respiratione, & vno quasi spiritu bibere. Plutar. *συμπος*. lib. 7. κεφ. ε. *Τὸς γὰρ ἀπρωὺ καὶ ἀπνευστὶ πίνοντας, ὅπερ ἀμύστην ἀνόμασαι, οἱ πάλαιοι ἤμισα φασὶ περιπίπειν μέδους.* id est, eos enim, qui vno haustu & sine respiratione bibunt, quod *ἀμύστην* nominatur, veteres aiunt minimè esse ebrietati opportunum.

NEV DESINT EP. ROSÆ, NEV VIVAX A.P.] sic & Ode. 3. lib. 2. *rosæ & vnguenta in con-*

uiuio adhibentur. *Huc vina & vnguenta, & nimium breueis Flores amœna ferre iuberose.*

VIVAX] quod diu viuet. Theocr. *ὕλα καὶ θέλοντα σέλιννα*. verborum gratiam viuacem dixit epist. ad Pisones: *Nedum sermonum stet honos & gratia viuax.* contra *breue lilium* idem Horat.

PVTREIS DEP. OC.] id est, omnes alij præter Numidam, putreis in Damalin oculos declinabunt, & cludent somno occupati, & obdormiscent, neque quantumuis eius amplexum concupiscant, ea potentur, sed eos Veneri intentos somnus auferet. *deponent oculos*, id est, demittent & declinabunt palpebras somno oppressi: *putreis in Damalin* autem, id est, vel amore & cupiditate Damalis fractos, vel ebrios. licet etiam coniungere verbum *deponent* cum hoc, in *Damalin*: vt sit *deponent oculos in Damalin* tanquam onus, putreis autem, id est, libidine fractos, libidine natanteis, seu colliquefactos, vt apud Theoc. *ἰδ. α. τὰ καὶ ὀφθαλμοῦς, ὅπ' ἔμετὰ ταῖσι χορεύεις*. id est, colliquefiunt tibi oculi, quia cum eis non saltas. Sic Plautus, Curgul. *Propino magnum poculum. ille ebibit, Caput deponit: condormiscit.* Idem Mostell. *Ecce autem hic deposuit caput, & dormit: suscita.* Iam ijs, quibus somnus obrepit, *Brachia palpebræq; cadunt, poplitæq; procumbunt*, vt ait Lucretius lib. 4. Licet etiam interpretari *deponent*, condent, & quasi sepelient. Nam depositi dicuntur, deplorati, & quasi desperati. Cæcilius, *Depositus modo sum anima, vita sepultus sum.* Virgil. lib. 12. *Ille vt depositi proferret fata parentis.* sic depositam Remp. dixit M. Tull. actione 1. notant Asconius, & Nonius. Sic & Arnobius vsurpat depositum, corpus lib. 1. aduers. gentes. *Vnus fuit è nobis, qui deposito corpore innumeris se hominum pro vita in luce detexit?*

ADVLTERO] amatore, vt supra diximus Ode. 33. nouo autem, videlicet Pomponio Numida.

LASCIVIS EDER. AMB.] ambitiosam hoc loco accipe, brachia collo implicantem, complectentem. sic Ode 15. Epod. *Arctius, atque edera procerâ astringitur ilex Lentis adharens brachijs.* & Catullus de Iulix & Manl. nuptijs. *tenax edera hac & hac Arborem implicat errans.* Sic contra ambitiosi homines dicuntur nimis amplecti plebem, qui plebem largitionibus corrumpunt, & qui regnum appetunt. M. Tull. in orat. pro Milone de Sp. Melio.

Ode 37.

Ob victoriam Actiacam, Genio indulgendum esse.

*Nunc est bibendum: nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
Ornare puluinar deorum
Tempus erat dapibus, sodales.
Antehac nefas depromere Cacubum
Cellis auitis, dum Capitolio*

Regina

A Regina dementis ruinas,
 Funus & imperio parabat,
 Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum quidlibet impotens
 Sperare, fortunâque dulci
 Ebria, sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus:
 Mentemq; lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores
 Caesar, ab Italia volantem
 Remis adurgens, accipiter velut
 Molleis columbas, aut leporem citus
 Venator in campis niualis
 Amonia, daret ut catenis
 Fatale monstrum: quæ generosius
 Perire querens, nec muliebriter
 B Expauit enses, nec latentis
 Classe cita reparauit oras.
 Ausa & iacentem visere regiam
 Vultu sereno fortis, & asperas
 Tractare serpenteis, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberata morte ferocior:
 Sæuis Liburnis scilicet inuidens
 Priuata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

NUNC EST BIBENDVM] videtur hæc ab Alcæo esse mutuatus: cuius hi versus reperiuntur apud Athen. lib. x. Νῦν γὰρ μεθύσκεν, καὶ πρὸς τῶν βασιλῶν Πίνειν.

C SALIARIBVS] opiparis, & sumtuosis. M. Tull. Saliarem in modum. Salios eisdem fuisse apud Romanos atque Curetas apud Græcos narrat Dionys. Halicarn. lib. 2. antiq. Ro. de quibus ille multa sub extrem. lib. ab illo loco Ἐκτὴ δὲ μυστήρια τῆς ἀπὸ τῶν θεῶν νομοθεσίας ἦν ἡ περὶ τῶν βασιλῶν μέγιστος ἡ τῶν βασιλῶν σαλίοις, &c.

ORNARE PVLV. DEOR.] solebant Rom. vel deuictis hostibus, vel quouis alio modo Republ. bene gesta, & periculo communi propulsato, ad omnia puluinaria Deorum supplicationem decernere, atque aliquot dies festos lætitiæ publicæ celebrandos indicere. Sic Cic. Cat. 3. Quamobrem Quirites quoniam ad omnia puluinaria supplicatio decreta est, celebratote illos dies cum cōiugiis & liberis vestris. Habebant autem singuli dijs suos lectos & puluinos, quibus imponebantur: quam superstitionem Romanorum insectatur & irridet Arnob. lib. 7. aduersus gentes, his verbis. Lectisternium Cereris erit idibus proximis.

habent enim dijs lectos atque, ut stratis possint mollioribus incubare, puluinorum tollitur, atque excitatur impressio. Hac Oda autem Horat. sodales suos ad lætitiæ exhortatur ob victoriam Aetiæcam.

TEMPVS ERAT] sic scriptum reperi in libro Donati, Faëni, Tornel. Vaticanis duobus: alij corrumpentes, erit reponunt: alij erat positum volunt pro est. Ego puto propriè locutum esse Horatium, longèque adeò significantius, quàm si verbo præsentis temporis vsus esset: hoc modo. non erat fas antehac è cællis auitis vinum depromere, conuiuiaque agitare: Sed nunc deuictò M. Antonio cum Cleopatra, hoc erat illud tempus, in quo decebat epulari, & conuiuari. sic loquitur Ælian. vari. histor. lib. 1. Σοφὸν πᾶρα χεῖμα τῷ γένος βασιλέων Διγυπτιῶν. & Oppian. lib. 3. ἀλευτ. Ἰχθύσι δ' ἔκ ἀρα μῦθον ἐπ' ἀλλήλοισι νόημα Πικρὸν ἔλω, καὶ μή τις ἐπιλοπος, &c. & Hesiod. ἐργ. καὶ ἡμέρ. Οὐκ ἀρα μῦθον ἔλω ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν εἰσι δῶω. Theocr. εἰδ. ε. ὦ παῖδά. ἢ σωμῶλος ἦδαι Κομάτα. & ita loquitur epist. ad Scævam lib. 1. atqui rerum caput hoc erat, hic fons. & Saty. x. lib. 1. Hoc erat excepto frustra Varro ne Atacino, Atque quibusdam alijs, melius quod scribere possem.

DVM CAPITOLIO] interea dum Cleopatra, & M. Antonius ea moliebantur, quibus Capitolium, imperiūque populi Ro. euerterent.

DEMENTEIS RVINAS] à demente Cleopatra cogitatas, & comparatas. Fortasse hic locus versusum Ennian. qui sunt in Catone Ciceronis corrumpeutorum occasionem dedit. Sic enim vulgò leguntur. Quò vobis mentes, recte qua stare solebant Ante hac dementi sese flexere ruina? cum ita sint legendi. Quò vobis mentes, recte q. st. sol. Ante hac, dementes sese flexere viai?

CONTAMINATO CVM GREGE TURPIVM.] cum eunuchis turpi morbo laborantibus, viris effæminatis, & impudicis. Eunuchos igitur viros appellat non simpliciter, sed viros morbo illo corporis, & animi turpeis, & fædos, propter quæ ad patiendum, quàm ad agendum sunt aptiores, ac propensiores. vide annot. ad illum locum Saty. 6. lib. 1. Vt si qui egrotet, quo morbo Barrus. Gregorius Nazianzenus ἐπιπαφ. Basilij magni, sic de Eunuchis: τὸς οὐ τῆς γυναικὸς νόσος, ἢ τῶν γυναικῶν ἀνδραγ, ὡς ἀνδραγ γυναικῶν, ἢ τῶν μόνων ἀνδρῶν τὴν ἀσθένειαν οἱ τὰ φυσικῶς ἀσθενεῖν ἐκέρχοντες ὡς δὴ ἀντα μόνων τῆ γλώττῃ πορνεύουσι. id est, Viros ex mulierum cubiculo egreffos, atque ad eas custodiendas & oblectandas accommodatos: inter mulieres viros, inter viros mulieres, atque ad omnia obscæna patiendâ promtos ac paratos, vna re dumtaxat virileis & forteis, quòd impij ac scelerati sint: qui quoniam ijs membris, quæ ad procreandum à natura viris data sunt, libidini obsequi nequeunt, lingua impura atque impudica, qua possunt tantum, scortantur. Hæc Nazianzenus. Traditum est præterea ab ijs, qui ex figuræ inspectione de ingenio faciunt coniecturam, eos magnam partem immiti esse ingenio, fraudulentos, facinorosos, audaces, maleficos, ac sceleratos.

QUIDLIB. IMP. SPER.] impotens sperare, id est, in eo impotens, quòd quidlibet sperare i ij auderet.

A auderet. impotens sperare autem à Græcis sum-
 tum, de quo genere vide ad Od. 8. lib. 4. iam im-
 potens valet apud bonos scriptores idem ferè,
 quod apud Græcos ἀκρατής, incontinens, effrena-
 tus, non rationi obediens, sed affectibus, & per-
 turbationibus animi feruens. M. Tull. epist. ad
 M. Marcell. *Victoria etiam si ad meliores venit, tamē*
eos ipsos ferociores, impotentioresq; reddit. Idem de
 harusp. respons. *nihil feci iratus, nihil impotenti ani-*
mo. Idem Philipp. 5. Antonium impotentem, ira-
 cundum, contumeliosum, superbum, &c. nomi-
 nat. sic Catull. de faselo. *freta impotentia*, id est,
 impotentium hominum more æstuantia, & sæui-
 entia. idem ad papyrus, vt Cæciliam arcessat. *Il-*
lum deperit impotente amore, id est, immodico, &
 immoderato. & Horat. Ode 1. lib. 2. *Inno impo-*
tens, id est, ira & odio elata, ira inflammata, ab ira
 victa, quæ iram continere non poterat, vel quæ
 odium suum exsaturare non potuerat. & Od. ult.
 lib. 3. *Aquilo impotens*, supra modum sæuiens, ve-
 hemens, vt sit tralatio à rebus animatis, vt *freta*
impotentia. impotens igitur sperare, id est, quæ se
 se continere non poterat, quin quidlibet spera-

B ret.
 FORTVNAQVE DVLCI EBRIA] rebus
 secundis elata, & impos mentis. sic Demosthenes
 Philipp. prima Philippum dicit magnitudine re-
 rum gestarum ebrium esse. Εὐφ' δ' οἶμαι μὲν, ἃ ἄνδρες
 Αθιναῖοι πρὸς θεῶν, ἐκείνον μεθύειν τῷ μεγάλῳ τῶν πεπραχ-
 μένων, &c. & Anacreon. ἔρωπ μεθύοντα, id est, amo-
 re ebrium dixit. & Theocrit. in Dioscuris πηγάς
 μεθύων: id est, plagus ebrius. idem apud Hephæstio-
 nem: Αρθείς δ' ἠὲ τ' ἀπὸ λευκάδος πέτρης Ες πολὺν κύμα κα-
 λυμῶ μεθύων ἔρωπ.

SED MINVIT FVR.] sed eius dementiam,
 insolentiam atque impotentiam compressit tan-
 ta, in pugna Actiaca, clades accepta, vt vix vna na-
 uis salua ei restiterit. Itaque eius animum rebus
 prosperis ferocem, impotentem, insolentem, res
 aduersæ ἐσαφρόνισαν, id est, castigarunt, & ad sanita-
 tem mentis reuocarunt.

C MENTEMQVE LYMPH.] Lymphatos ap-
 pellant Latini, quos Græci νυμφολήπτες, vt supra di-
 ximus. quam vocem videtur vsurpasse Plato in
 Phædro pro furioso, & mente concitato. ὡς εἰάν
 ἀπὸ πολλῶν νυμφολήπτες παροῦντος τοῦ λόγου γίνωμαι, μή θαν-
 μάσης. Sext. Pompeius Festus scribit lymphas di-
 ctas esse à Nymphis, vulgòque memoria proditum
 esse, quicumque speciem è fonte, id est, effi-
 giem Nymphæ viderint, furendi finem non face-
 re: quos Græci νυμφολήπτες, Latini lymphatos ap-
 pellant. Alij lymphatos dici existimant eos, qui
 metu, & horrore quodam aquæ afficiuntur, ad eò
 vt se sæpe in aquas, præcipiteis agant: quos Græci
 ὑδροφόβους appellant, morbo à canis rabiosi morsu
 contracto, quem ὑδροφοβικὸν πῆθος vocat Dioscori-
 des: & ὑδροφοβίαν, quo morbo tentati aquam hor-
 rent ceu canes ipsi, & aquæ metu simul & deside-
 rio, sitique excruciantur. dicuntur autem νυμφό-
 ληπτοι eadem ratione qua μουσολήπτοι, vt si Latinè di-
 cantur illi à nymphis: hi à musis capti.

MAREOTICO] vino, quod ad Mareotidem
 Ægypti paludem nascitur. Virgil. Georg. 2. sunt

& Mareotides albe. Athen. lib. 1. *δειπνοσφ.* scribit
 vinum Mareoticum esse Alexandrinum, à Marea
 fonte, qui in Alexandria est, & ab vrbe ei fonti
 vicina eiusdem nominis, appellatum: eamque vr-
 bem fuisse olim maximam, nunc esse vicum: pau-
 cis verbis post, à Marone quodam vno ex ijs, qui
 cum Baccho militarunt, esse nominatam. Multas
 autem huius Marcotici vini laudes commemorat
 ibidem Athen. Florem Libycum appellat Plautus
 Casina. *Nisi hæc Meraco se vsquam percussit flore Li-*
bico.

REDEGIT IN VER. TIM.] qui rebus se-
 cundis insolentes fiunt, & quibus vinum bonam
 mentem ademit, aut corrumpit, ij periculi, in quo
 fortè versantur, magnitudinem neque attendunt,
 neque sentiunt, quamdiu ita sunt affecti: postea
 autem, quàm ad se redierunt, tum demùm timere
 incipiunt, tum demùm periculo scilicet edocti ad
 se redeunt, & se colligunt. videtur igitur Horati-
 us significare, Cleopatram, quamuis ob res se-
 cundas furore, amentiaque præcipitem, & temu-
 lentam, veris tamen timoribus tum affectam fuis-
 se, cum eam Cæsar victor insequeretur. dixit au-
 tem *veros timores*, quia sunt & alij vani timores,
 maximè in bello. notum illud *πολλὰ κενὰ τὸ πολέμῳ.*

VEROS TIMORES] sic epist. 17. lib. 1. *vti*
mox nulla fides damnis, verisq; doloribus adfit.

VOLANTEM] quàm celerrime poterat fugi-
 entem. MOLLEIS COLUMBAS] imbelles ap-
 pellat Ode 4. lib. 4. *nec imbellem feroces Progene-*
rant aquila columbam.

ADVGENS] persequens, proximè insequens.

DARET VT CATENIS, &c.] vt viam ca-
 peret. Quod Augustum duas ob causas vehemen-
 ter exoptasse, primùm quòd verebatur, ne illa pe-
 cuniam, quam penes se habebat, corrumpere ac
 dissipare: deinde quòd eam existimaret magnū
 momentum ad triumphum decus & gloriam, alla-
 turam, si viua Romam deportaretur, scribit Plu-
 tarch. in Antonio, his verbis: *Εκ δὲ τῶν τὴν Προκλήτι-*
ον ἐπιμύθε κελεύσας, ἡ δὲ δύνηται, μάστιγα τῆς Κλεοπάτρας ῥα-
σης κρατήσας, καὶ γὰρ ἐφοβείτο παρὲ τῶν χρημάτων, καὶ μέγα
παῖος δόξαν ἠγείτο τὸ θριάμβου, κατεργάζειν ἐκεῖνον.

NEC MVLEBR. EXP. ENS.] quemad-
 modum verè dicere licet eam non extimuisse fer-
 rum: ita constat ense non perijisse: sed duntaxat co-
 natam esse sibi manus afferre: à Proculeio autem
 esse prohibitam. expauit autem, id est, extimuit.

MVLEBRITER] Oda 6. epod. *Vos, quibus*
est virtus, muliebrem tollite luctum.

NEC LAT. CLASSE CITA, &c.] id est,
 nec sese contulit in abditas & abstrusas Ægypti la-
 tebras, in quibus vel delitesceret, vel nouum exer-
 citum aduersus Cæsarem compararet. Ad hunc
 locum pertinent hi Virgil. versus lib. 8. *Æn. Con-*
tra autem magno marentem corpore Nilum, Panden-
témque sinus, & tota veste vocantem, Cæruleum in
gremium, latebrosaque flumina victos: ad quos no-
 tat Seruius, Cleopatram præfugio mortis future,
 & metu perturbatam, tuti recessus immemorem
 fuisse, vbi facile poterat bellum reparare: de qua
 re se moriens dicitur accusasse: ex quibus & Ser-
 uij verbis, & Virgilij versibus possum rectè videri
 hunc

A hunc locum Horat. explicasse cum ita dixi, *Nec Cleopatra sese contulit in abditas Aegypti latebras, in quibus vel latitaret, vel nouum exercitum compararet, seseque aduersus Caesarem nouo belli apparatu instrueret.* Alij tamen sic malunt, nec se in Aegyptum contulit, ubi latitaret: cum quibus pugnare nolo.

FORTIS ET ASPERAS TRACTSERP.] Plutarchus scribit in Antonio, de genere mortis Cleopatrae nihil unquam certi sciri potuisse: nullum veneni vestigium in eius corpore apparuisse: duas tantum cicatrices esse repertas, exileis & obscuras, quibus adductum Caesarem, fictam eius imaginem in triumphum deportasse, cui aspis affixa adhereret. Propertius lib. 3. *Fæminas imperare amantibus. Brachia spectantis sacris admorsa colubris, Et trahere occultum membra soporis iter.*

CORPORE COMBIB.] conciperet, admitteret. & ita M. Tull. lib. 3. de finibus: *sed insci tamen iam debet ijs artibus, quas si, dum tener est, combiberit: ad maiora veniet paratior.* Idem in Hortensio. *Vti qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam.*

B DELIBERATA MORTE, &c.] Pet. Victorius vir optimè de litteris ac litteratis meritis, lib. x var. lect. hunc locum sic esse distinguendum docet, *Deliberata morte ferocior, Sæuis Liburnis scilicet inuidens, &c.* & sæuis Liburnis naueis significari, non Liburnos populos, cui prorsus assentior, præsertim cum faciat cum eo Plutarchus in Anton. his verbis: *ὁν τῆτω Λιβυρνίδες ἀφθισαν δῶκεται καὶ Καίσαρος.* Præterea Vegetius lib. 4. de re militari, scribit Aetiaco prælio Liburnorum auxilijs præcipuè victum esse Antonium, atque iccirco experimento tanti certaminis patuisse, Liburnorum naueis ceteris aptiores esse. Erit igitur hæc sententia, Cleopatra deliberata morte, id est, cum moriendi consilium cepisset, seu cum mori decreuisset, ferocior, id est, animosior, quam antea, ausa est venenum bibere, & serpentis tractare, quarum contactu & morfu venenum toto corpore conciperet, scilicet Augusto eam laudem, gloriamque inuidens, vt capta per triumphum duceretur. Præterea Lucianus, bonus auctor, Liburnos & Liburnorum naueis commemorat in eo dialogo, qui inscribitur *ἑρωτες. ἐπὶ ἰταλίαν μοι πλεῖν διανομήνω, παχυνάων σκάφος εὐπρέπιστο, τῆτων τῶν δικρότων, οἷς μάστιγα χεῖρα Λιβυρνοὶ δοκῶσιν, ἔθνος Ἰονίω κάλῳ παρωκισμένον.* id est, in Italiam nauigare cogitanti scapha mihi parata fuerat, ex ijs, quæ duobus remis impelluntur. Quod si quis volet seruata eadem, quam P. Victorio auctore, adhibeo, distinctione, nomine *Liburnis* populos, non eorum naueis intelligere, non admodum improbabo, vt sic explicetur hic locus: Cleopatra deliberata morte, ferocior effecta, quam prius fuerat, scilicet inuidens sæuis Liburnis populis illis, quorum nauibus magna ex parte parta fuerat Augusto victoria, & cetera, vt supra. ego tamen explicationem priorem malo.

C INUIDENS DEDUCI] tale est hoc, qualia sunt illa, quæ collegimus ad Oden 23. Iam, quod ad verbum inuidendi attinet, ita Homerus loquitur

ὁδ. λ. ubi Vlysses ab Alcinoō oratus, vt reliqua de suis erroribus, laboribus, incommodis persequatur, sic respondet: *Εἰδ' ἔτ' ἀκνεμένας γὰρ λιλαίεαι, ἐκ ἀδ' ἔρρη Τῆτων σοὶ φθονέοιμι, καὶ οἰκτρὸν τὲρ ἄλλ' ἀγορεύουσαι.* id est, non inuidebo tibi his & alia miserabiliora narrare, &c. PRIVATA] non iam regina, vt fat. 3. lib. 1. *Privatusque magis vinam te rege beatus.* alij ineptè subintelligunt, regno.

SVPERBO] supra Ode 35. *superbos Vertere funeribus triumphos.*

NON HUM. MVL. non abiecta, non contempta, immo summo loco nata ac generosissima. M. Tull. in Lælio: *humilem sanè & minimè generosum (vt ita dicam) relinquunt ortum amicitie: vel non fracto, & paruo, sed excelso & magno animo.*

AD PVERVM.

Ode 38.

Se tenui apparatu gaudere.

Persicos odi, puer, apparatus:
Displicent nexæ philyra corona:
Mitte sectari, rosa quo locorum
Sera moretur.

Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo. neque te ministrum
Dedecet myrtus, neque me sub arcta
Vite bibentem.

PERSICOS ODI, PVER,] id est, O puer, nolo in conuiuio adhiberi vnguenta, odores, coronas operosas, & simileis delicias, quibus Medi & Persæ vti solebant. Persarum sumtuosum, & luxuriosum apparatus paucis verbis declarat Herodotus *Καλλιστοῦ*, quo loco Pausanias victoria potitus contra Persas, & suppellestie Mardonij Persarum ducis visa, multo auro, atque argento, & peripetasmatis variè depictis, iubet pistores, & coquos Mardonij eodem modo, eodemque ornatu cenam sibi apparare, quo modo Mardonio solebant. Quod cum illi fecissent, hic Pausanias cum aspexisset lectos aureos & argenteos, & magnificum illum cenæ apparatus, obstupefactus epularum appositarum, & ceterarum rerum expolarum copia, iussit ridens suos ministros sibi cenam Laconicam parare: quo facto cum magnum inter hos duos apparatus interuallum esset interiectum, tum ridens Græcorum duces euocari iussit, &c. Intelligendum est autem, luxuriam, & sumtuosum apparatus apud Persas increbuisse posteaquam rerum potiti sunt, Medorumque imperium subegerunt. Nam antea tenuissimum eorum victum fuisse tradit Xenophō *Κύρου παῖδ.* princip. his verbis: *φέρονται δὲ οἰκοθεν οἷα μὲν ἄρτους, ὄψον δὲ κάρδαμον, πτεῖν δὲ ἦν πρὸς διψῆ, καὶ θάνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρῖσαδα.*